

راهبرد روسیه در پاسخ به تحریم‌های غرب

یکی از اقدامات اخیر کرملین، امضای فرمانی توسط ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه است که به موجب آن، اموال و دارایی‌های آمریکایی در خاک روسیه مصادره خواهد شد. در واقع، این اقدام متقابل در واکنش به تصمیم کشورهای غربی برای توقیف دارایی‌های روسیه به‌منظور کمک به اوکراین صورت گرفته است. مقامات روسی هشدار داده‌اند که اگر اتحادیه اروپا نیز از این رویکرد پیروی کند، با اقدامات تلافی‌جویانه مشابهی از سوی مسکو مواجه خواهد شد. تحریم‌های گسترده غرب علیه روسیه، از جمله انسداد دارایی‌های بانک مرکزی این کشور، موجب شده تا مسکو به دنبال راهکارهایی برای کاهش آثار این تحریم‌ها و حفظ منافع اقتصادی خود باشد. چراکه هرگونه تهدید و اقدام متقابل عملی بدون ریسک تلقی نخواهد شد. نخست اینکه اقدامات آتی روسیه در تلافی اقدامات تنبیهی غرب به احتمال زیاد جنبه نمادین خواهد داشت و تأثیر محدودی بر اقتصاد ایالات متحده ایجاد خواهد کرد. همچنین، این دست اقدامات می‌تواند موجب تشدید تنش‌ها و افزایش احتمال یک جنگ اقتصادی گسترده‌تر میان روسیه و غرب شود. از سوی دیگر، مصادره اموال شرکت‌ها و افراد آمریکایی در روسیه می‌تواند موجب بی‌اعتمادی بیشتر در فضای تجارت بین‌المللی روسیه شده و سرمایه‌گذاران خارجی را از حضور در بازار این کشور منصرف کند. این امر حتی در میان مدت می‌تواند به انزوای بیشتر اقتصادی روسیه منجر شود. در پاسخ به تحریم‌های گسترده ایالات متحده و متحدانش، روسیه یک راهبرد چندوجهی برای کاهش تأثیر تحریم‌های اقتصادی اتخاذ کرده است. این راهبرد شامل طیف وسیعی از اقدامات تقابلی محدود با هدف حفاظت از اقتصاد و مقابله به‌مثال علیه کشورهای تحریم‌کننده است. اگرچه با فرمان اخیر پوتین مبنی بر مصادره اموال آمریکایی‌ها تا حدی به جبران خسارت ناشی از تحریم‌های غربی کمک خواهد کرد اما این بخش از راهبرد روسیه محدود و بیشتر جنبه نمادین و بازدارنده خواهد داشت. وجه دیگر راهبرد روسیه، استفاده از راهکارهای نوآورانه و خلاقانه تجاری و اقتصادی برای کاهش آثار منفی تحریم‌ها و محدودیت‌های غربی است. در همین راستا، روسیه با جدیت، ایده توسعه یک نظام مالی جهانی جایگزین که از دلار آمریکا و نهادهای تحت سلطه غرب مانند سوئیفت عبور می‌کند را دنبال می‌نماید. در راه نیل به این هدف، روسیه در تلاش است که وابستگی به غرب را کاهش داده، استفاده از ارزهای ملی در تجارت را ترویج کرده و نسبت به ایجاد سیستم‌های پرداخت جدید اقدام نماید. هدف از این اقدامات، تثبیت سیستم مالی و اقتصادی کشور، جلوگیری از فرار سرمایه و به اجرا گذاشتن مقررات ارزی است که در صورت بی‌توجهی می‌تواند به تضعیف روسیه در مواجهه با غرب منتهی شود. در این راستا، ساکنان روسیه از انجام برخی معاملات مالی با افراد و نهادهای کشورهای غیردوست بدون تأیید قبلی دولت منع شده‌اند. این معاملات شامل ارائه وام، انتقال مالکیت اوراق بهادار و انتقال مالکیت املاک است. انتقال پول از حساب‌های غیرمقیم روسیه از کشورهای غیردوست به حساب‌های آنها در خارج از روسیه نیز به مدت شش ماه به حالت تعلیق درآمده است. روسیه همچنین به دنبال استفاده از ارزهای غیردلاری در تجارت‌های بین‌المللی خود است. این رویکرد به کاهش وابستگی به دلار آمریکا و سیستم مالی تحت تسلط غربی می‌انجامد. استفاده از ارزهای محلی در تجارت با کشورهای هم‌پیمان و توسعه سیستم‌های پرداخت مستقل از سوئیفت اگرچه معضلات خود را به همراه دارد، اما می‌تواند زمینه‌ساز کاهش فشار اقتصادی ناشی از محدودیت‌های دلار باشد. از سال ۲۰۲۰ میلادی، روسیه و چین توافق کردند که بخش قابل توجهی از تجارت بین دو کشور به روبل و یوان انجام شود. چنین موردی در رابطه با روسیه و جمهوری اسلامی ایران نیز انجام پذیرفته است. روسیه در تلاش است که در آینده نزدیک کشورهای منطقه‌ای دیگر نظیر هند را به این سمت سوق بدهد. در کنار این موارد، ایده بلندپروازانه روسیه که برگرفته از تحولات اخیر و انقلاب گونه در زمینه ارز دیجیتال است می‌تواند راهگشا باشد. اخیراً روسیه در حال بررسی توسعه یک ارز دیجیتال دولتی با نام «روبل کریپتو» بر پایه فناوری بلاکچین بوده است؛ اقدامی که می‌تواند به روسیه امکان انجام معاملات بین‌المللی خارج از سیستم بانکی سنتی تحت سیطره غرب را بدهد.

عواقب پینج‌گازانه ادامه جنگ برای واشنگتن

دولت آمریکا و شرکت‌های آمریکایی به واسطه ادامه فجایع در غزه به شدت آسیب دیده‌اند

متحده می‌شود. مطرح شدن دوباره این موضوع در عرصه افکار عمومی جهان عرب، مجدداً نگرانی‌های موجود در مورد ریساکاری، اسلام‌هراسی و سنجندلی آمریکا در مورد از دست رفتن جان اعراب منطقه را تشدید می‌کند. رقبای ایالات متحده، مانند چین، با صحبت در حمایت از فلسطینی‌ها از این وضعیت سود می‌برند و نشان می‌دهند که ایالات متحده تنها زمانی از نظم بین‌المللی حمایت می‌کند که این نظم صرفاً مبتنی بر قوانینی باشد که با اهداف ملی ایالات متحده سازگار باشد. این پیام با وجود سابقه افتضاح چین در زمینه حقوق بشر و قصد اعلام‌شده این کشور برای الحاق تایوان به خاک کشورش از طریق توسل به زور، با بسیاری از مردم در سراسر جهان ارتباط برقرار کرده است. اگر درگیری کنونی در غزه گسترش یابد و یا در همین وضعیت تدریجی ادامه یافته و رنج تدریجی مردم فلسطین را در پی داشته باشد، خشم افکار عمومی منطقه نسبت به ایالات متحده ممکن است تشدید شود. در ادامه توضیح خواهیم داد که تأثیر ثانویه این خشم افکار عمومی نسبت به واشنگتن چه می‌تواند باشد.

تحریم برخی از برندهای آمریکایی افزایش شدت این تحریم‌ها

در آن دسته از کشورهای خاورمیانه که اعتراضات در آنها به شدت محدود شده، و عواقب اعتراض کردن می‌تواند وخیم باشد، تحریم برندهای آمریکایی راهی کم‌خطر برای نشان دادن خشم جمعی از وضعیت غزه و اعتراض به حمایت ایالات متحده از اسرائیل است. بایکوت‌هایی از این نوع در گذشته به صورت پراکنده رخ داده است، اما این تحریم‌ها فاقد شتاب و قدرت ماندگاری بود. امروزه این تحریم‌ها هم اثرگذار شده‌اند و هم دامنه‌شان بسیار گسترش یافته است. بعد از اینکه استارباکس از اتحادیه کارگران خود به دلیل انتشار پستی در شبکه‌های اجتماعی در همبستگی با مردم فلسطین شکایت کرد، در جوامع عربی به شدت با تحریم مردم مواجه شد. گروه تجاری الشایا که شعبه‌های استارباکس را در خاورمیانه اداره می‌کند، اعلام کرده است که قصد دارد ۴ درصد از پنجاه هزار نفر نیروی کار خود را که رقمی معادل حدود دو هزار کارگر است، به دلیل کاهش فروش اخراج کند. درآمد استارباکس نیز به شدت کاهش یافته است؛ درآمد خالص شرکت در

متحده برای گردآوری متحدان و شرکایش، از جمله در خاورمیانه، برای اجتناب از حمایت از ماشین جنگی روسیه موجب شده است که امروز کمک‌های ایالات متحده به اسرائیل برای ادامه حملات پی‌درپی به غزه که موجب کشته شدن شمار بسیار زیادی از غیرنظامیان و کودکان فلسطینی شده است، ریاکارانه جلوه کنند.

در نظرسنجی‌ای که وب‌سایت المانیور در ماه مارس انجام داد، از پاسخ‌دهندگان در مصر، عراق، تونس و ترکیه پرسیده شد که نظرات آنها بیشتر با کدام رهبر جهانی همراه است: رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور چین، شی جین‌پینگ، یا رئیس‌جمهور ایالات متحده، جو بایدن؟ ۴۴ درصد از پاسخ‌دهندگان پوتین را انتخاب کردند. ۳۳ درصد شی جین‌پینگ و فقط ۲۱ درصد بایدن را برگزیدند. این اعداد و ارقام نشان می‌دهد که ایالات متحده به‌رغم مزیت‌های فراوان و فعالیت‌های زیادی که در منطقه انجام می‌دهد، در تسخیر دل‌ها و آذهان افکار عمومی منطقه شکست خورده است.

اگرچه ایالات متحده عمدتاً در منطقه به دلیل مشارکت‌های امنیتی خود با دولت‌های عربی شناخته می‌شود، اما در عین حال سرمایه‌گذاری‌های تأثیرگذاری در حوزه توسعه انسانی انجام می‌دهد؛ سرمایه‌گذاری‌هایی نظیر بورس زنان مبتکر (WIN) برای کارآفرینان در عربستان سعودی، امارات متحده عربی و بحرین که من یکی از آنها را پایه‌گذاری کرد، و همچنین مجموعه‌ای از برنامه‌های دیگر برای حمایت از چهره‌های نخبه جوان و سازمان‌های جامعه مدنی از طریق آموزش، تبادل فکر و نیروی انسانی و کمک‌های مالی مستقیم. متأسفانه، این برنامه‌های تأثیرگذار نتوانسته تأثیر تبلیغاتی اثرگذاری داشته باشد و ممکن است اکنون به دلیل تردید مردم در ارتباط با برنامه‌های دولت ایالات متحده، با عدم استقبال بی‌سابقه روبه‌رو شوند. مناقشه اسرائیل و فلسطین تنها عاملی نیست که باعث برداشت منفی افکار عمومی منطقه از ایالات

استفانی هوشیر علی

پژوهشگر غیرمقیم شورای آتلانتیک

در نظرسنجی‌ای که وب‌سایت المانیور در ماه مارس انجام داد، از پاسخ‌دهندگان در مصر، عراق، تونس و ترکیه پرسیده شد که نظرات آنها بیشتر با کدام رهبر جهانی همراه است: رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور چین، شی جین‌پینگ، یا رئیس‌جمهور ایالات متحده، جو بایدن؟ ۴۴ درصد از پاسخ‌دهندگان پوتین را انتخاب کردند. ۳۳ درصد شی جین‌پینگ و فقط ۲۱ درصد بایدن را برگزیدند.

تونس و ترکیه پرسیده شد که نظرات آنها بیشتر با کدام رهبر جهانی همراه است: رئیس‌جمهور روسیه ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور چین، شی جین‌پینگ، یا رئیس‌جمهور ایالات متحده، جو بایدن؟ ۴۴ درصد از پاسخ‌دهندگان پوتین را انتخاب کردند. ۳۳ درصد شی جین‌پینگ و فقط ۲۱ درصد بایدن را برگزیدند.

جنگ غزه که از ۸ اکتبر سال ۲۰۲۳ تاکنون در جریان است، منجر به تلفات جانی وحشتناکی شده است و فارغ از اینکه این جنگ چگونه و چه زمانی به پایان می‌رسد، باید گفت که دولت ایالات متحده آمریکا و شرکت‌های بزرگ آمریکایی، حداقل با ۵ مورد زیر که تبعات مستقیم این جنگ محسوب می‌شوند دست به گریبان بوده و مجبورند به این ۵ مورد توجه کنند:

ضربه بزرگ به شهرت و اعتبار ایالات متحده و برندهای بزرگ آمریکایی در خاورمیانه

حمایت از ایالات متحده در خاورمیانه تا قبل از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ زیاد نبود و حمایت قاطع ایالات متحده از اسرائیل همیشه خشم مردم عرب را برانگیخته است. با این حال، تلفات گسترده ناشی از عملیات نظامی اسرائیل در غزه، پس از ۷ اکتبر سال ۲۰۲۳، در کنار همراهی قاطع جو بایدن از اسرائیل، خشم افکار عمومی در کشورهای منطقه نسبت به ایالات متحده را به نقطه اوج جدیدی رسانده است. گفت‌وگوهای من با رهبران تجاری و کارشناسان در منطقه به من ثابت کرد که سطح نگران‌کننده‌ای از خشم افکار عمومی نسبت به سیاست‌های ایالات متحده در خصوص مسئله فلسطین وجود دارد؛ سیاست‌هایی که هم غیراخلاقی بوده‌اند و هم به توانایی منطقه برای توسعه اقتصادی آسیب می‌رسانند. پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی اینستاگرام و TikTok به کاربران این امکان را می‌دهند تا تصاویر لحظه‌ای از منطقه جنگی را مستقیماً مشاهده کنند و اشتراک‌گذاری کلیپ‌های وحشتناک و دلخراش از فجایع جنگ غزه، در عصر شبکه‌های اجتماعی بسیار آسان‌تر شده است. حمایت ایالات متحده از اوکراین پس از تهاجم روسیه در سال ۲۰۲۲ و تلاش‌های ایالات

